

קיבוץ יד מרדכי
דף מזכירות מס' 1225
19.10.12
הדף מופץ בדואר ובדוא"ל

בדף הפעם: *דו"ח שיחת קיבוץ *דיווחים ועדכונים

.....עריכה והבאה לדפוס: אופיר לבנה.....

דו"ח שיחת קיבוץ

תאריך השיחה: 15/10/12. יו"ר השיחה: דני שני. צילום והגברה: יואל שטיין.

נכחו באסיפה: 11 חברים.

שידורים: השיחה שודרה בשידור חי בערוץ הפנימי. שידורים חוזרים בימים 16-28/10/12, בשעות 09:00,

14:00, 18:00, 21:30.

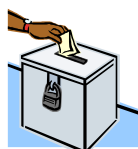
נושאי הדיון:

1. דיון בהמלצת המזכירות וההנהלה הכלכלית לשדרוג אתר שחזור הקרב (פורסמה ב- ד.מ 1223 30/9/12).

2. הצעת המזכירות בנושא חובות חברים (פורסמה ב- ד.מ. 1214 29/6/12 ונשלחה בשנית כתזכורת בדוא"ל חברים ביום 30/9/12).

3. שנת חופש שנייה לירון שיפמן.

החלטות:

הנושאים יובאו להצבעה בקלפי

בסוף השבוע הבא וביום ראשון 26-27-28 לאוקטובר 2012.

סוכות - תודות

ברכות חמות ותודות לצוות חג סוכות על הפקת ערב החג השמח ועל הפעילות המקורית בחוה"מ!

לרונית ניב ותיקי בקר - על ריכוז החג והצוות!

לחברי הצוות: עדי פרחמנקו, גלית ניר, איילת ניר, מיכל סגל, איתי בקר וזורה מידן.

תודה וברכה למתנדבים הרבים שסייעו בהפקת אירועי החג:

לשרון לבנון - על העזרה הרבה לאורך כל הדרך.

לאלי אלטמן, קובי רוזנברג, אופיר לבנה, עמיר לוז, שרון לבנון וצפריר ניר - על בניית הסוכה.

לנדב אלדן, אמוץ יצחק וגל שטרנברג - על התאורה.

לשפרה שכטר ועופר ניר - על הכיבוד.

לנאוה גל וזהבה קלרמן - על הליווי והתמיכה.

תודה למשתתפים במסכת החג:

להדס ניר וחבריה - על השירה.

לאביה קלרמן על הכנת הריקוד לחג, ולרקדניות הצעירות: גל לוז, עמית בקר, רוני אלטמן, מאי סטולר, אופיר סטולר ויובל לבנה.

ולכל מי שלקח חלק במסכת החג - עופר ניר, אלי אלטמן, אסיף קלרמן, אורי קלרמן, גלית וגולן טל, אור

מידן, פלג דגני, תות מן, תום פסי, דוד שני, לימור סטולר ואיילת שטרנברג.

תודה ללימור גבי על הכנת המזבח ועל הפקת "שוק היונטג" המוצלח,

ולכל מי שתרום להצלחתו:

לאורי קלרמן, גל דגני, גל שטרנברג, עידו שטרנברג, עומר לבנה, יותם גדיש ואמוץ יצחק.

למישל דגני וילדי התלתן.

לתיקי בקר, רונית ניב, שרון לבנון, עדי פרחמנקו, משה הקל, אבישי לבנה, לימור סטולר, מיכל סגל, תובל

הלפרין ולחברי צוות סוכות.

ותודה אחרונה לכל מי שעזר וטרח ונתן יד לסייע באירועי החג!

תודה לכולכם... ולהתראות בשנה הבאה!!

חדשות מהחינוך הבלתי פורמאלי

לחברים ולתושבים שלום.

לפניכם סיכום מהנעשה בחינוך הבלתי פורמאלי בקיבוץ בתקופה האחרונה, במסגרת חברת הילדים (א'-ו') ומוסד בית (ז'-יב'). קריאה מהנה.

ועדת חינוך מתכנסת אחת לחודש לדיון בסוגיות מחיי היומיום של החינוך הבלתי פורמאלי, ולגיבוש מדיניות בנושאים שונים.

חברי ו.חינוך: הגר וינר, מיכל ארדנינג, מיכל דבורה, משה הררי, נסיה לבנה, סיגל גדיש, רחל אשחר, שאול מורן.

חברת הילדים "תלתון ערבה" (גילאי א-ו)

הקבוצה מונה כ-45 ילדים בגילאי א-ו, המחולקים ל-2 קבוצות פעילות. תלתון צעיר (א-ג) ותלתון בוגר (ד-ו). סיימנו לא מכבר את החופש הגדול, שהיה עשיר בפעילויות מגוונות ומהנות לילדים ולצוות כאחד. קצרה היריעה מלציין את כל שהספקנו במהלך הקיץ. משחק חיצים, חפש את המטמון, פיינטבול, יום קצף וקצפת, יום קינוחים, מונופול קיבוץ ענק, נסיעה לפארק המדע לאשקלונה ולסינמה סיטי, אירוח הפעלה מרשות העתיקות ומהמכון לחקר החלל וטיול ירח מלא עם ההורים הם רק חלק מהרשימה... אתם טעמתם (תרתי משמע) את יכולות הילדים ב"קפה מקסים", עת הגשנו לכם מטעמים מפנקים במערך שליחויות שלא היה מבייש רשת פיצות ארצית...

מהחופש הגדול המשכנו היישר לחגי תשרי. במסגרת תרומתנו לשוק הוינטג' שהכנסתיו לארגון SOS להצלת חיות, ילדי התלתון הכינו ומכרו זיתוניות ולימונדה, הכינו פרסום מקורי ולקחו חלק פעיל באירוע. ממכירותינו, גייסנו סכום של 400 ₪. כל הכבוד לילדים על ההירתמות ועל ההשקעה!!!

כעת, אנו נכנסים לשגרת פעילות עד לחופשת חנוכה.

ילדי ו' עלו לחטיבה והצטרפו למוסד שקמה ולמוסד בית, ואילו לתלתון הצטרפו ילדי א' החדשים. קליטת הצעירים טובה, ואנו נמצאים בעיצומו של תהליך בניית קבוצת התלתון הבוגר (ד-ו) בשיתוף ועדת חינוך וההורים.

מוסד בית (ז'-יב')

את מוסד הבית מוביל לביא כרמי (ובחודשיים האחרונים, עקב נסיעה, החליף אותו יתיר דגן). הקבוצה מונה כ-30 נערים ונערות בגילאי ז-יב, והוא פועל בבית כיתות א' של חופים הישן, מעל חדר מוסיקה. גם במוסד הבית היו חופשים עמוסים בפעילויות מגוונות. החברה' בילו במהלך החופש בקומזיצים, בטיול ליל ירח מלא לנחל חווארים, במוזיאון האולימפי, ב"הזמנה לשקט", בפיינטבול בחורשת נביה מרעי, בבישול פויקה ומטפונה, בערבי משחק בתוך הבית, ברכיבת אופניים וקבלת שבת בים, בבריכה ועוד ועוד. הם אפילו אפו חלות לשבת - ממש כמו פעם...

כעת, אנו חוזרים לפעילות שגרה בה אנו נפגשים פעם בשבוע, כאשר בשאר ימות השבוע הנערים עסוקים במוסד שקמה (וכן, גם קצת בלימודים...).

נאחל הצלחה בשנת השירות, במכינה ובשירות הצבאי לבוגרים שלנו שסיימו י"ב: בן שכטר, הדר ציון, מתן וקנין, ניתאי מן, עופרי הקל, עינב שלו ותומר ענבר.

עד כאן להפעם, נמשיך ונעדכן בהמשך.

אאחל מכאן שנה מוצלחת לילדים, להורים, לחברי ו.חינוך ולצוותים החינוכיים.

מישל דגני - רכזת החינוך הבלתי פורמאלי

סוף עונת הרחצה בבריכת השחייה

תמה עונת הרחצה בבריכה.

תודה לאיציק לוי ולמציל ודים פופוב - על עוד שנה מוצלחת בהפעלה אדיבה ובטוחה של הבריכה לשביעות רצון המתרחצים.

שבת שלום, יריב קלרמן

אבלים ומשתתפים בצערן של משפחות שטרנברג וולנסקי
עם פטירתה של חברתנו היקרה

אניה שטרנברג ז"ל

נולדה בפולין 25.5.1915
נפטרה ביד מרדכי 14.10.2012

יהי זכרה ברוך!

בית יד מרדכי

אניה שטרנברג - תקציר תולדות חייה

אניה נולדה בשנת 1915 באולבסק שברוסיה להוריה הרשל צבי ומלכה גלפנד. בילדותה גדלה ולמדה עם חמשת אחיה בכפר ברזוב. כשהתבגרה עברה ללמוד בעיר דוקיטנו, שם סיימה את בית הספר העברי "תרבות" והצטרפה לקן "השומר הצעיר".

בגיל 18 יצאה להכשרה בחלם ובלובלין. מאוחר יותר החלה במסע העלייה לארץ ישראל שהחל בהפלגה לונציה ומשם באופן בלתי לגאלי לחופי תל אביב.

ברבות הימים סיפרה אניה: "כשקמתי בבוקר יצאתי החוצה, השמש זרחה, היה יום כל כך יפה... ראיתי את השדות, ראיתי ממטרות מסתובבות... לפני כן לא ראיתי ממטרה מימי. הממטרה הסתובבה מול השמש ויכולתי לראות את כל צבעי הקשת. איזה יופי, איזה יופי! גם היום כשאני נוסעת לתל-אביב ורואה ממטרות מסתובבות בשדות, אני נזכרת באותו בוקר ראשון בארץ ישראל".

יחד עם חמישה חברים נוספים הגיעה אניה למצפה הים. צביקה, בעלה לעתיד, כבר חיכה לה שם. הקליטה ב"מצפה הים" הייתה קלה לה, את מרבית החברים הכירה עוד בהכשרה. אניה עבדה בפרדס ובקטיף, בגן הירק, בהשקיה ובעיבוד חלקות אדמה. בהמשך פנתה לתחום החינוך ועברה לעבוד בבית הילדים.

בשנת 1943 עלו החברים להתיישבות ביד מרדכי. אניה לקחה חלק פעיל בבניית הישוב. יחד עם החברים הקימו אוהלים, בנו חדר אוכל, עיבדו את האדמה, זרעו ונטעו, בנו בתים, רפת, לול, בריכת מים ומאפיה.

עם פרוץ קרבות תש"ח על אדמת הקיבוץ השתתפה אניה במבצע פינוי הילדים מהקיבוץ במשוריינים. היא עלתה למשוריין שפינה את התינוקות. הימים היו מתוחים מאד. צביקה נשאר ללחום בקיבוץ, מלכה ז"ל ודובי יצאו במשוריינים אחרים. אניה התפללה שצביקה יישאר בחיים אך הידיעה על נפילתו השיגה אותה. האבל היה כבד מאד.

לימים סיפרה אניה: "כשבאתי למשוריין, מלכה, שהייתה בת שנתיים וחצי, חיבקה אותי חזק ואמרה לי: "אבאל'ה חולה מאוד, אני רוצה ללכת לראות אותו, החדר שלי מקולקל". לא ידעתי מה היא רוצה. למחרת קיבלנו ידיעה שצביקה נהרג. או שהיא שמעה את זה מהחברים שדברו, או שלבה אמר לה, על כל פנים היא הראשונה שסיפרה לי. דובי לא ידע שאבא נהרג, כי הנחו אותנו שלא לגלות לילדים. היתומים ידעו שאביהם פצוע קשה. כשדובי רצה לדעת למה אני לא נוסעת לבקר את אבא, ענית לו ש"הוא פצוע מאוד ואולי ימות מזה שיבואו לבקר אותו". דובי כעס מאוד ואמר ש"התרופות הטובות ירפאו אותו". כשנודע לו הדבר הוא בא אליי ואמר: "למה מישהו צריך לספר לי ולא את, אמא?". לא הייתי אשמה, כך אמרו לנו לנהוג".

אניה, מלכה ודובי, יחד עם החברים וילדי הקיבוץ, נשארו בעלי קאסם עד שהקיבוץ שוחרר. אניה הייתה בין החברים הראשונים שחזרו ליד מרדכי. יחד עם כולם הפשילה שרוולים והתמסרה למלאכת השיקום והבניה של הקיבוץ המופגז.

היא המשיכה לעבוד בבתי הילדים וליותה את קבוצת "עופר" מבית התינוקות ועד המוסד החינוכי שקמה, שם נשארה לעבוד במשך תקופה ארוכה. מאוחר יותר חזרה שוב לעבוד בבית התינוקות.

במשך שנים עבדה בחינוך ילדים, כמטפלת, מחנכת ואם בית. בעבודתה הייתה מסורה מאד לטיפוח הילדים וליצירת בית ילדים חם, נקי ומטופח. היא גילתה אהבה רבה לכל הילדים שטיפלה בהם, והם והוריהם אהבו אותה מאד וסמכו עליה. כשיצאה לגמלאות עבדה בקומונה ילדים.

אניה גידלה את שני ילדיה לתפארת והייתה להם לאם ולאב כאחד. כשגדלו הילדים והביאו את בני זוגם הביתה, אניה קיבלה את רחל ואת שאול לתוך משפחתה בחום ובאהבה. וכשנולדו הנכדים הייתה לאניה משפחה גדולה וחמה, תומכת ועוזרת ומלאת אהבה.

האסונות והשכול לא פסקו לפקוד את אניה. מלכה נפטרה בגיל צעיר. אניה, למרות כאבה הנורא, אספה אליה את שאול ואת ילדיו בחיבוק וחמלה. לאחר מספר שנים, כשהנין עופר נפטר, שוב הייתה המשפחה צריכה לאסוף את כל כוחותיה על מנת לשוב לחיים. אניה לא הכבדה, אלא סייעה ועזרה למרות גילה המתקדם. רק עם פטירתו של שאול אניה כבר לא הייתה מסוגלת לתמוך עוד.

בשנים האחרונות שהתה אניה בבית הבריאות, שם, כל עוד כוחה במותניה, השתתפה בחיי החברה והתרבות של המקום ונהנתה ממשפחתה שסעדה אותה עד יומה האחרון.

אניה הייתה מאד אהובה בקיבוץ. דמותה היפה, אישיותה הנעימה, סבר פניה, חיוכה המאיר לכל אחד, ויכולתה לגלות חמלה ואמפטיה ללא שיפוטיים – עוררו תמיד חום ואהבה כלפיה. אניה, נזכור אותך תמיד בזכות אהבתך לחיים, על היותך אופטימית חסרת תקנה, על חוש ההומור המיוחד, על הלבביות והפתיחות בפני כל אדם, שכל כך אפיינו אותך.

**ממרומי גילך המופלג אנו נפרדים ממך היום אניה,
נוחי על משכבך בשלום,**

יהי זכרך ברוך!

ספתאניה

הקדמה:

1996, ביום השנה הראשון למותה של אימי מלכה וולנסקי, באזכרה, היו המוני אנשים שהגיעו לקבר. בסוף האזכרה ליוותה אחותי אלה את סבתא במעלה שדירת האקליפטוסים. סבתא הייתה ממוטטת נפשית. היא הלכה באיטיות כשראשה שמוט כלפי הקרקע. אלה תמכה בה וכך הלכו השתיים. המון רב היה מאחוריהן, אך מספר מועט של אנשים היה גם לפניהן. היה חם, מעייף ועצוב מאוד לכולנו. פתאום נעצרה סבתא, הרימה את ראשה מהאדמה, הפנתה מבט צלול לאלה ואמרה לה: **"אלה, שלא תצחקי ממני, אבל מוניו שהולך לפנינו, הגרביים שלו הם לא זוג"**. הבכי שלה הפך לצחוק היסטרי עד שבקושי עמדה על הרגליים.

סבתא אניה ר"הדור ההוא"

מנקודת מבטי כילד, נער ואיש צעיר, סבתא שלי הייתה סבתא פרטית. לכל אחד הייתה סבתא ונראה כי טבעי הוא שראיתי אותה מיוחסת אלי בייחוס המשפחתי – סבתא שלי, אימא של אימא. כמבוגר, אני לא יכול שלא לראות תמונה רחבה יותר של הייחוס ממנו באה ופעלה. באהבה רבה ומבלי לגרוע מאהבתי ומזיכרונותי האינטימיים אליה, אני לא יכול שלא להתייחס לבני דורה המופלאים. גופם הכחוש ושלה, מתאווררים תחת אותם עצי ענק שצמחו ביחד אתם מימי הראשונים של הקיבוץ. מראות אלו מלווים אותי בפעמים המעטות מידי שאני מגיע ליד מרדכי. המראות הללו שלהם, מזכירים לי את גודל פועלם ועד כמה הם, מבלי ידיעתם או רצונם, עיצבו אותי להיות מי שאני.

אתייחס אל "הדור ההוא" ואל סבתי הפרטית ספתאניה, ואנסה (אם כי המציאות עשתה זאת כבר טוב ממני) לחבר בין השניים. אם אנסה להסביר את תחושותי אלו לגבי אותו דור מופלא (הערצה? פליאה? קינאה? כל אלו חברו יחד עם עוד תחושות שאיני יכול לתרגמם למשפטים בעברית, לכך שהם מרגשים אותי) הרי שזהו ההסבר העולה בדעתי. בנקודת זמן מסוימת חברו להם, אידיאולוגיה – אנשים – מקום. שלושת הנתונים הללו סיפקו את חומרי הגלם של העשייה המופלאה של "הדור ההוא". הם שחברו יחד להקמתה של יד מרדכי ושל נפלאות אחרות בארץ ישראל.

מאחר ואינני קורא בקלפים, יכול אני רק לשער באופן נחרץ (מרחק נגיעה מקביעת עובדה) כי פעולות התיישבות דומות, הקמת חברה חדשה והקמת יש מאין לא יחזרו בעולמנו ולא יקרו שוב לעולם. חבורת האירופאים של העלייה הרביעית והחמישית, הזן הנדיר שנהוג היה בפינו לקרוא לו "הוותיקים" נמוג ולא ישוב עוד. הוא לא יופיע על כדור הארץ לא בגרסתו הערבית, או היהודית המשיחית, לא בהקמתה של המדינה החדשה בדרום סודן ולא בשום מפעל התיישבותי בעולם.

על מה ולמה רך לבי ונוסטלגי כל כך. על מה ולמה אני חושב ש"הדור ההוא" היה לא רק מיוחד אלא גם לא יחזור על עצמו בתחפושת שונה. מכוון שהייתה כאן פעם חברה המונה אלפי אנשים שכולם נטועים אידיאולוגיה ושרוולי כולם מופשלים היו לעבודה. כיחידים, היו בהם כאלו, והיו גם אחרים, אך כחברה, מי ישווה להם. אם תזקקו את ה-DNA של חברה זו, נחישות, צניעות, חריצות, פולניות, הקרבה, אמונה, גבורה, ציניות, קיפול שקיות ניילון, הומור, הומור שחור והרבה אהבה לזולת – הנה בורכתם בספתאניה.

יש שיגידו שגם הישגיהם הבודדים של בני האדם, מופלאים הם ולא ישובו עוד להיעשות. לא נכון, טועים אנו ונוטים לחשוב כי פנומנים, בכל תחום שהוא, מופיעים פעם במאות שנים. אני טוען כי הם צצים מדי פעם ומפליאים את חיינו בכישרונם. אנחנו רק מברכים על שניתן לנו בימי חיינו להיות עדים לכך. לעומת אותם בודדים, חברות המונות אלפי פריטים שעושות מה שעשה "הדור ההוא", את מה שעשתה סבתי האהובה, זה לא ישוב עוד ולא יעשה...

הישגים אנושיים, כביכול מופלאים מפועלם של "הוותיקים", למראית עין נשגבים מאלו, ללא צל של ספק פופולאריים מאלו הם הישגי האדם הבודד בתחומים שונים. יכול מייקל ג'ורדן עוד בימי חייו, ואפילו לפני גיל הפנסיה, להביט מיציע הכבוד כיצד לברון ג'יימס נכנס לנעליו ומטפס במעלה הסטטיסטיקות של הבלתי יאומן. קארל לואיס הביט לפני כחודש בטלוויזיה ולא האמין לשעון העצר של אסיין בולט. גופתה ההיסטורית של ג'ניס ג'ופלין עדין לא התקררה וכבר איימי ווינהאוס מתגלה, ממריאה, נוגעת ונעלמת גם היא.

המצאות טכנולוגיות מדהימות באופן סנסציוני הופכות לבלתי רלוונטיות בתוך מספר שנים בודדות. במרווח של שנים בודדות צצים במאים גאוניים ומותחים את גבולות הקולנוע וממציאים אותו מחדש. "בארסה" הפכה את משחק הכדורגל לריקוד בלט קלאסי והצליחה להפנט גם את מי שאינו חובב כדורגל. וממש כעת, (כך הייתי רוצה להאמין), באחת מערבות צפון קוריה המפוחדת והמדוכאת יושב כעת בחושך כפילו הרעב והכשרוני של מיכאל בולגקוב וכותב לאור נר ובהיחבא את "האמן ומרגריטה" בגרסתו הצפון קוריאנית. הרי זה בוא יבוא. נפלאות הישג האנושי הללו חוזרות על עצמן. אני מציין את כל אלו בהשוואה לחבורה של סבתא שלי. סבתא אניה, יחידה בדורה, פריט ייחודי מאוסף נדיר, מוזיאון אנושי נכחד. איש בעתיד לא ישחזר את מעשיהם כחברה, חברה שכזו כבר לא תקום ולא תוסיף להתקיים. לא עוד.

אני יודע כי רבים חולקים עמי את אותה תחושה. אנשים כגיא ברוך העוסק בנוסטלגיה הקיבוץ ביד אומן, ובוודאי רבים אחרים שאיני מכיר, אפשר לומר כי אנחנו מוקירים אותם ומעריכים אותם וכו... בתאכלס, בינינו, אנחנו מקנאים בהם. קנאה טהורה שאין בה רוע, קנאה שהייתה להם סיבה לעזוב, שהיה להם חזון לממש, שנמנעו מהפרעות העולם החיצון, שלא נתנו למוסדות מדינה חורשי רעה, קנסות, פקקי תנועה, דוחות חניה ויוקר מחיה לבלבל אותם, רק המוות והשכול היה מנת חלקם, אך היה הוא מכורח הנסיבות אותן בחרו. בגדול ובהשוואה לבני דורי, הם בחרו לחיות כפי שחיו ולא התגלגלו לחיות כך.

אם אבקש לתמצת את חייה של סבתי למשפט, אומר שסבתא שלי חיה חיים קטנים בענק. על פועלה האישי לא נכתבו ספרים, לא הושרו שירים ולא נלמדו מורשות קרב. את חייה ההרואיים היא חיה תוך שהיא מלהטת בין צחוק לבכי, בין נחת ממעשי ידיה לבין צער שאין לו גבול. בין גידול משפחה ענקית לבין אובדן של הוריה ואחיותיה בשואה, בעלה צביקה, נכדה הראשון עופר, ובתה מלכה (אימי). עם הקמלה של סבתי, ועוד בטרם מותה, היא תאגוד למוזיאון ההיסטוריה של הזיכרון המשפחתי את דפוסי ההתנהלות, ההברקות והאהבה שרכשה לנו. אנו צמאים לזה כל כך ויודעים שזה לא יחזור עוד.

אל עולמה תיקח עמה הסבתא שלי את צירופי המילים "פתע פתאום". איש לעולם לא יפתח את דלתו אלי ובחיוך מלא קמטים של שמש, שכול ואהבה ושאל אותי האם ככה באתי "פתע פתאום".

יעלם ה"סיבוף" ולא יהיה עוד, לא בעצם קיומו הפיזי ולא ברוח שנשבה ממנו. ה"סיבוף" הוא ההליכה החצי סיבובית מביתה, בצמוד לגדר הקיבוץ ועד לקומנות הילדים. הליכה נחושה ומהירה היוצאת מביתה, עוברת סביב גדר הקיבוץ ומגיע לקומונה. את אותו ה"סיבוף", עשתה לאחר שקמה יקיצה טבעית ב- 05:00 בערך, והוא נערך בקצב של מסע אלונקות צבאי בנעלי עור שנתפרו לפני זמן רב בסנדלרייה. לעיתים שימש המונח "סיבוף" גם להליכת עיכול או לכל הליכה שהייתה לה אלטרנטיבה ממונעת, ושסבתא הייתה נמנעת ממנה. בערוב ימייה עוד כשעבדה, בהביטה בקלנועית החשמלית שעשתה איסופים לבני גילה לחדר אוכל ולעבודה, אמרה שכל עוד יכולה היא ללכת, היא לא תעלה על הקלנועית. לפי מיטב זכרוני, היא מעולם לא עלתה עליה.

סבתא שלי ידועה הייתה לאהבתה לטיפה המרה (לנו בכל אופן, זה היה ידוע...). באהבה זו כפי שמזקקים וויסקי טוב, היא הוציאה את כל מה שרע ופוגעני בשתייה, וטיפחה את הטוב שבו. אנחנו, בני משפחתה, ראינו זאת כאלמנט משעשע בחייה. ליקר השוקולד של יקבי כרמל כיכב בארון השתייה הצנוע שלה. הבקבוק הפתוח מלפנים, ומאחוריו, בהיכון מתוח (ולא לתקופה ממושכת) הבקבוק החדש. תנועות היד שלה שנשלחו לפתיחתו של אותו ארון עשו זאת כבר במיומנות בעצמאות משלהן. פתיחת הבקבוק ולגימה קולנית מפתחו של בקבוק. "זה טופ אה" ... ואנחנו היינו מתפוצצים מצחוק.

בשנים לאחר מכן הייתה סבתא נכונה ללגום "אייריש קרים" ליקר דובדבנים וכהנה וכהנה בקבוקי דיוטי פרי שהציתו זיק של שמחה בעיניה שהיו בורקות ממילא. פעם קראה לאלה אחותי לטעום ליקר חדש, כשהיה הבקבוק בידה של סבתא, פתחה אלה את הארון להוציא כוס בכדי לממש את אותה טעימה. סבתי טרקה עליה את דלת הארון, פתחה אלה שוב, ושוב נטרקה עליה הדלת. הביטה אלה בתמיהה בסבתא ושאלה אותה אם לא הזמינה אותה לטעום משהו חדש? ענתה סבתא כמעט בכעס גלוי "אבל עם כוס?"

ספתאני תיקח את היכולת המופלאה, להגיד הכל הכל הכל, במשפט קצר אחד. משפט קצרצר זה מתרחב היה ומנמק את עצמו בהגיון בריא בראשם של אלו שהכירו תכונה זו בסבתא וידעו בדיוק לקרוא את הניואנס.

"היא בת נחמדה מאוד". "בת נחמדה מאוד" (שאני ואחיותי משתמשים בו בעת הצורך הן לגופו של עניין, והן כדי להזכיר על הדרך וללא מילים את סבתא) מקפל ומגהץ ודוחס בתוכו תלי תלים של דיונים, תחושות ורגשות כלפי מישהי שסבתי מחבבת ושהיא מוצאת חן בעיניה. למעט קריטריונים משתנים, הקריטריונים הקבועים שהצדיקו שם תואר זה היה שאותה אחת (בדרך כלל מוסדניקית – לא חייבת להיות) הייתה מתארכת בביתה של סבתא, הייתה קוראת לה "אנושקה" וצוחקת עליה, אוכלת מהגלידה תוצרת בית העשויה מגבינה לבנה (נס קולינרי, מי שמכיר הוא מן הסתם "בן נחמד מאוד"...) אם היה לה איזה ייחוס משפחתי שעשוי לפתוח צוהר בליבה של סבתי- גם זה עזר, אם הייתה תופחת בחמימות על כתפה בטרם עזיבתה, אם הייתה צוחקת בקול גדול ואם הייתה חברה של אחד או אחת מהנכדים, אז על אחת כמה וכמה, ובקיצור... "בת נחמדה מאוד".

"בת נחמדה מאוד" הייתה מבחינה אישיותית ההפך מ"אהה..." "אהה..." (עם סגול) הוא הטיה פולנית קצרה של זווית הפה, ואנחת יבבה שפרושה ההיפך הגמור והמוחלט של אותה "בת נחמדה מאוד". במקרה זה, בהברה שאורכה כשניה או פחות, מגולמים כל הרע, הסלידה, וחוסר שביעות הרצון שהייתה לסבתי להגיד על משהי (בדרך כלל מוסדניקית – לא חייבת להיות) על עצלנותה, על קרירותה, על כך שאינה סובלת את הוריה, על כך שהיא "עם האף למעלה" ובקיצור אחרי שהכירה אותה מספיק, ניתחה את אישיותה, הבינה שהיא לא עומדת לפגוע באף אחד, ואז סיכמה את תחושותיה הכנות והמנומקות - "אההה..."

סיכום

השינוי במבנה הכלכלי-חברתי והמטמורפוזה הכללית שהקיבוץ עבר, בטח ב-10 השנים האחרונות משול הוא לאומנות בעיני.

מוצג הוא בסטטיסטיקות ובנימוקים כספיים של יש ואין ברירה, אך אומנות היא לבצעו ו"להישאר בחיים". השפגטים שעשה הקיבוץ כחברה והטלטלות שעברו על תושביו הם בעיני טלטלות עצומות (אולי כי אני מתבונן מהצד, במרחק זמן גדולים שמאפשרים לי להבחין בדרמתיות של השינויים) ואני מוסיף להביט מהצד, תמיד סקפטי ותמיד מתבדה.

מדי פעם, על שביל כזה ואחר בקיבוץ, תחת צילם של עצי הענק שנותרו עומדים כאנדרטת ענק לימים אחרים, פוגשים אותי אנשים טובים שפניהם לעתיד ואמרים לי כך: "למה שלא תחזור? הקיבוץ זה לא מה שאתה מכיר, זה לא מה שהיה פעם" הם בוודאי צודקים, אני מוחמא מהפנייה, אבל כיצד עלי להסביר ולומר (בניגוד לכל הלך רוח רווח) שכל שאני רוצה, זה שהכל יהיה כמו שהיה פעם.

היי שלום ספתא אהובה

אמיר וולנסקי

Amir1969@zahav.net.il

מועדון החברים

יום שני, 22/10/12, בשעה 19:30 במועדון לחבר
הפעם חזרנו להזמין את ד"ר שפרה אסולין, מרצה למחשבת ישראל
באוניברסיטה העברית,

בנושא: את הגשם תן רק בעיתו

על גשמים ומורידי גשמים בארון הספרים היהודי -
הפגישה תלווה בדפים מן המקורות.

מומלץ לבוא!

חברים, בנים, נקלטים ותושבים, כולכם מוזמנים!
ארוחה קלה מובטחת, להתראות - צוות המועדון

דנה גלריה לאמנות

בשבת הקרובה (20.12.12) תפתח בגלריה התערוכה "מקום אחר", שבה הוזמנו אמנים
עכשוויים להגיב לעבודות החוץ של יצחק דנציגר.
שיח הגלריה בהשתתפות האמנים יתקיים בתערוכה בשבת בשעה 12:00.
החברים מוזמנים,

בשם צוות הגלריה, רחל דביר

לאביה קורן

ברכות חמות

על שחרורך מצה"ל
בהצלחה באזרחות
ובקיבוץ!
מכל בית יד מרדכי

לעידן הררי

ברכות חמות

על שחרורך מצה"ל
בהצלחה באזרחות
ובקיבוץ!
מכל בית יד מרדכי

לסבתא סולמה פסואה

להורים המאושרים אורית ואלכס פסואה

ברכות לבביות
ומזל טוב!

לנישואי אלעד עם בח"ל בטי

מזל טוב לכל המשפחה הגדולה!
מאחלים החברים וכל בית יד מרדכי

שבת שלום לכל בית יד מרדכי!